

Plenum

Torsdag 3.2.2022 kl. 16.00—21.14

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av socialvårdslagen och lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre samt till lagar som har samband med dem

Regeringens proposition RP 231/2021 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till social- och hälsovårdsutskottet, som grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till.

För remissdebatten reserveras högst 45 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Debatt, minister Sarkkinen, presentationsanförande, varsågod.

Debatt

18.54 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asia kuuluu perhe- ja peruspalveluministerin salkkuun ja on hänen johdolla valmisteltu, mutta ministeri Kiurun ollessa estynyt ja ennen uuden ministerin nimitystä esittelen hallituksen esityksen nyt eduskunnalle. Olen iloinen, että saan nyt esitellä teille tämän käsillä olevan sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain muuttamista koskevan esityksen:

Iäkkäiden henkilöiden palvelujen uudistuksen ensimmäinen vaihe tuli voimaan toissa syksynä. Lakimuutokset koskivat iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstön vähimmäismitoitusta, eli niin sanottua hoitajamitoitusta, sekä yhtenäistä iäkkään henkilön toimintakyvyn arvioinnin RAI-arviointijärjestelmää. Nyt tällä esityksellä täydentyvät kokonaisuudeksi pääministeri Marinin hallituksen ohjelman merkittävät tavoitteet iäkkäiden henkilöiden palveluiden laadun ja riittävyyden vahvistamisesta sekä väestön ikääntymiseen varautumisesta. Tämä esitys toteuttaa hallitusohjelman kirjauksia, joiden mukaan kotihoidon resursseja ja laatua vahvistetaan, asumisen välimuotoisia ratkaisuja ja palvelujärjestelmää kehitetään, omavalvontaa ja vanhuspalveluiden johtamista tehostetaan sekä otetaan käyttöön teknologisia ratkaisuja iäkkäiden henkilöiden kotiin annettavissa palveluissa. Myös omaishoidon tukea saavien palvelut ja sitä kautta myös omaishoitajien asema vahvistuvat osaltaan.

Väestön ikääntymiseen varaudutaan lainsäädännön uudistamisen lisäksi toiminnallisella kehittämistyöllä, kuten poikkihallinnollisella ikäohjelmalla ja sen lukuisilla hankkeilla sekä lisäksi kaikilla hyvinvointialueilla käynnistyvillä iäkkäiden kotona asumista tukevien palveluiden kehittämishankkeilla.

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

Arvoisa puhemies! Esityksen tavoitteena on turvata iäkkäiden henkilöiden palvelujen laatu ja riittävyys sekä varmistaa, että jokaiselle iäkkäälle henkilölle järjestetään palvelukokonaisuus, joka vastaa hänen yksilöllisesti arvioitua ja palvelusuunnitelmaan kirjattua palvelutarvettaan. Tavoitteena on myös selkeyttää ja täsmentää säännöksiä, jotka koskevat hoitoa ja huolenpitoa turvaavien sosiaalipalveluiden sisältöä ja saantiedellytyksiä. Kotihoidon riittävyyttä ja laatua parannettaisiin myös uudistamalla kotiin annettavia palveluita koskevien sosiaalihuoltolain säännösten rakenne.

Esityksen tavoitteena on parantaa edellytyksiä siihen, että iäkkäille henkilöille on tarjolla monimuotoisia, joustavia, yhteisöllisiä ja toimintakykyä tukevia asumis- ja palveluratkaisuja. Asumisen palvelurakenteen muutoksella tavoitellaan myös henkilöstön optimaalisempaa käyttöä ja helpotusta osaltaan henkilöstön saatavuusongelmiin.

Lainsäädännön on myös turvattava se, että iäkäs henkilö saa jatkuvaa ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa, jos hän sitä toimintakykynsä heikentymisen vuoksi tarvitsee. Liian usein kuulemme ja näemme esimerkkejä siitä, että iäkäs henkilö toimintakyvyn jo monin tavoin heikennettyä jää ilman riittäviä palveluja ja turvaa ja että pääsy ympärivuorokautisten palvelujen piiriin on liian tiukassa. Toisaalta moni iäkäs haluaa vielä tuolloinkin jatkaa asumista omassa kodissa ja tutussa asuinympäristössä.

Näihin tilanteisiin, kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon väliin ja lisääntyvään iäkkäiden henkilöiden palvelutarpeeseen vastaamiseen, esitykset palveluiden uudistamisesta tuovat lisää vaihtoehtoja.

Esityksen tavoitteet edellyttävät muutoksia sosiaalihuoltolaissa säädettyyn palvelujärjestelmän kokonaisuuteen. Kotipalvelu ja kotisairaanhoidon ehdotetaan yhdistettävän kotihoidoksi, ja lakiin lisättäisiin säännökset tukipalveluista ja turva-auttamispalvelusta. Kotipalvelun käsite säilyisi lapsiperheiden palveluissa, ja lapsiperheen oikeudesta kotipalveluun olisi jatkossa laissa oma pykälänsä. Tällä vahvistettaisiin palvelun alkuperäisiä tavoitteita perheen omien voimavarojen vahvistamisessa.

Ehdotuksilla on vaikutusta myös omaishoidon tuen saajien palveluihin ja sitä kautta myös omaishoitajien työn tukemiseen. Sosiaalihuoltolain säännösten täsmentämisen tavoitteena on myös edistää palveluiden yhdenvertaista toteuttamista koko maassa. Minkään ryhmän palveluita ei heikennetä.

Kotihoidon haastavassa henkilöstötilanteessa on kaikin tavoin tärkeää vaikuttaa siihen, että kotihoidon henkilöstön riittävyyttä sekä toiminnan toteuttamista ja johtamista voidaan parantaa niin, että alalle saadaan uusia työntekijöitä ja nykyiset työntekijät haluavat jatkaa työskentelyä alan tehtävissä. Tähän vaikuttamiseksi lakiesitys sisältää säännökset kotikäyntien suunnittelusta ja kotihoidon toteuttamisesta. Myös muun muassa omavalvontaa ja johtamista koskeviin säännöksiin ehdotetaan täsmennyksiä, jotka voivat parantaa suunnittelua ja edistää tietoon perustuvaa johtamista. Säännöksillä pyritään tukemaan työhyvinvointia ja työssäjaksamista, mikä puolestaan vaikuttaa asiakkaiden saaman palvelun laatuun ja asiakkaiden oikeuksien toteutumiseen.

Uudistuksen tavoitteena on myös vahvistaa ja lisätä henkilöstön riittävyyden, palvelujen laadun ja asiakastyytyväisyyden seurantaa, jotta niistä saadaan vertailukelpoista tietoa palvelujen hankinnan ja valvonnan tueksi. Vanhuspalvelulakiin lisättäisiin säännös THL:n velvollisuudesta seurata iäkkäiden palveluiden laatua sekä toteuttaa asiakaskyselyjä. Tavoitteena on saada vertailukelpoista tietoa eri toimintayksikköjen henkilöstöstä ja palveluiden laadusta. Seurantatietoa voitaisiin hyödyntää esimerkiksi palveluiden hankinnassa ja

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

valvonnassa. Tiedon saatavuus palveluiden laadusta on tärkeää myös asiakkaille ja heidän läheisilleen.

Muut vanhuspalvelulakiin ehdotetut muutokset vahvistavat sosiaalihuoltolakiin tehtäviä muutoksia iäkkäiden asiakkaiden palvelujen laadun ja riittävyyden osalta.

Lisäksi sosiaalihuoltolain muutosten seurauksena tehdään teknisiä muutoksia asiakasmaksulakiin ja yksityisistä sosiaalipalveluista annettuun lakiin.

Arvoisa puhemies! Palveluiden riittävyyden varmistaminen edellyttää, että kotihoidon käytännön toteutus toimii hyvin. Tämän vahvistamiseksi ja kotihoidon riittävyyden ja laadun varmistamiseksi sosiaalihuoltolakiin lisättäisiin säännökset kotikäyntien suunnittelusta ja kotihoidon toteuttamisesta. Säännöksissä korostettaisiin päivittäisten kotikäyntien hyvää suunnittelua ja ohjattaisiin kotikäyntien toteuttamisen sisältöä vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla asiakkaan tarpeita. Lähtökohtana on asiakkaalle päätöksessä luvattujen palveluiden toteutuminen sekä asiakkaan toiveiden ja tosiasiallisten tarpeiden huomioon ottaminen. Lisäksi työntekijöiden työaikaa halutaan kohdentaa mahdollisimman hyvin asiakkaan kanssa tehtävään työhön.

Kotihoidossa ei ole nähty mahdolliseksi eikä tarkoituksenmukaiseksi edellyttää vastaavanlaista numeerista henkilöstömitoitusta kuin ympärivuorokautisessa hoidossa. Tämä johtuu ennen muuta siitä, että kotihoidossa asiakasmäärät ja asiakkaiden palvelutarpeet vaihtelevat huomattavasti laajemmin ja nopeammin kuin ympärivuorokautisessa hoidossa.

Työajan riittävyyttä, työn kuormittavuutta ja kiirettä helpottaisi myös teknologian hyödyntäminen kotihoidon toteuttamisessa sekä hoiva-avustajien osaamisen hyödyntäminen siihen sopivissa tehtävissä. Kotikäyntien suunnittelussa tulisi huomioida paremmin hoitajien työssäjaksaminen ja mahdollisuudet tehdä työtä eettisesti kestävällä tavalla. Jos kotikäyntejä ei voitaisi toteuttaa laissa edellytetyllä tavalla henkilöstövajauksen vuoksi, vajaukseen pitäisi reagoida välittömästi kaikin käytettävissä olevin toimenpitein. Henkilöstön riittävyyttä olisi seurattava jatkuvasti myös omavalvonnan avulla.

Lakimuutoksella on tarkoitus myös lisätä kotihoidon asiakkaiden turvallisuutta. Jatkossa kotihoitoa olisi järjestettävä henkilön tarpeen mukaan vuorokaudenajasta riippumatta, myös öisin, kuten iso osa kunnista jo järjestääkin. Esitys tukee kotona asumista ja mahdollistaa kotihoidon käyntien tasaisemman jakautumisen vuorokauden aikana sekä niiden asiakaslähtöisemmän suunnittelun.

Uutena sosiaalipalveluna säädettäisiin turva-auttamispalvelusta ja sen yhtenäisistä laatuvaatimuksista. Esityksen mukaan turva-auttamispalvelu olisi kokonaisuus, johon kuuluisivat asiakkaan käytössä oleva turvalaitteisto, laitteiston kautta tulevien hälytysten ympärivuorokautinen vastaanotto ja avuntarpeen arviointi sekä tarvittavan avun antaminen vuorokaudenajasta riippumatta. Asiasta ei nykyisellään ole säädetty laissa.

Nykyisin kotipalvelun tukipalveluksi säädetyt tukipalvelut olisivat jatkossa hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluva erillinen sosiaalipalvelu. Muutos korostaa tukipalveluiden merkitystä usein ensimmäisinä iäkkäiden tarvitsemina ja heidän toimintakykyään ja kotona asumistaan tukevin palveluin. Voimassa olevan lain mukaisia tukipalveluita ovat ateria-, vaatehuolto- ja siivouspalvelut sekä sosiaalista kanssakäymistä tukevat palvelut. Näiden lisäksi asiointipalvelu olisi mukana nyt ehdotetussa laissa. Näiden lisäksi tukipalveluihin voisi kuulua muutakin kotona asumista tukevaa palvelua.

Kyseessä ei ole uusi velvoite hyvinvointialueille. Nykyisellään kunnat ovat kuitenkin usein ohjanneet asiakkaita hankkimaan tarvitsemansa tukipalvelut itse, vaikka ne kotipalvelun tukipalveluna jo nykyiselläänkin ovat kunnan järjestämisvastuulle kuuluvia. Kuten

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

muidenkin sosiaalipalveluiden kohdalla, palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään, että tukipalveluiden ja/tai kotihoidon saannin edellytykset täyttyvät. Arvioinnin tulos on kirjattava asiakassuunnitelmaan, ja palvelun myöntämisestä on tehtävä hallintopäätös.

Kotihoidon ja muidenkin sosiaalipalveluiden riittävyyttä ja laatua vahvistettaisiin lisäksi johtamista ja omavalvontaa koskevien sosiaalihuoltolain ja vanhuspalvelulain vastaavien säännösten tarkentamisella. Toimintayksikön johtaja vastaisi toimivaltansa rajoissa siitä, että yksikössä on riittävä henkilöstö. Omavalvontaan sisältyisi henkilöstön riittävyyden jatkuva seuranta.

Vanhuspalvelulaissa täsmennettäisiin iäkkäälle henkilölle sosiaalihuoltolain mukaisesti nimetyn omatyöntekijän tehtäviä. Omatyöntekijän olisi muun muassa neuvottava asiakastaan, seurattava hänen toimintakykynsä muutoksia ja oltava tarvittaessa yhteydessä palveluiden järjestäjään ja tuottajaan palveluiden riittävyyden ja laadun turvaamiseksi.

Lääkehoidon koulutusta edellytettäisiin jatkossa myös iäkkäiden henkilöiden kotihoiossa.

Myös säännöstä palvelusuunnitelmasta täsmennettäisiin: palvelut olisi suunniteltava niin, että ne vastaavat määrältään, sisällöltään ja ajoitukseltaan iäkkään henkilön tarpeita.

Arvoisa puhemies! Sosiaalihuoltolain asumispalveluita koskevien säännösten rakenne ehdotetaan uudistettavaksi. Uudistuvilla asumispalveluilla mahdollistettaisiin erilaiset kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoidon väliin sijoittuvat asumisen ja palveluiden konseptit, jolloin voidaan vastata monipuolisemmin asukkaiden yksilöllisiin tarpeisiin.

Sisällöllisesti merkittävin muutos tapahtuisi nykyisen palveluasumisen kohdalla, jonka korvaisi yhteisöllinen asuminen. Tehostetun palveluasumisen nimi olisi jatkossa ympärivuorokautinen palveluasuminen. Yhteisöllisessä asumisessa palvelut erotetaan asumisesta. Yhteisöllinen asuminen olisi hyvinvointialueen järjestämää asumista, ja yhteisöllistä asumista järjestettäisiin henkilölle, joka tarvitsee tällaista asumismuotoa alentuneen toimintakykynsä ja lisääntyneen hoidon ja huolenpidon tarpeensa perusteella.

Arvoisa puhemies! Lisäksi totean, että vanhuspalvelulaista poistettaisiin mahdollisuus järjestää iäkkäiden henkilöiden pitkäaikainen laitoshoidon sosiaalihuollon laitosyksiköissä viiden vuoden siirtymäajan jälkeen. Tämä toteuttaisi sosiaalipalveluissa jo pitkään ollutta lähtökohtaa asumisesta muualla kuin laitosympäristössä.

Arvoisa puhemies! Joudun vähän lyhentämään puhettani, mutta totean tähän loppuun vielä:

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2023. Sosiaalihuollon pitkäaikaisen laitoshoidon lopettamiseen liittyviä säännöksiä kuitenkin sovellettaisiin vasta siirtymäajan jälkeen eli 1.1.2028 alkaen.

Säännösehdotukset vuorokaudenajasta riippumattomasta kotihoidosta merkitsevät laajennusta hyvinvointialueiden tehtäviin, ja säännösten taloudelliset vaikutukset aiheutuvat pitkälti henkilöstön lisätarpeesta. Uudistuksen toteuttamiseen on varattu 45 miljoonaa euroa vuodesta 2023 lähtien. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Myllykoski poissa. — Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

19.05 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys, jota ministeri Sarkkinen perusteellisesti esitteli, on sinänsä kannatettava. On kannatettavaa, että kotihoitoa järjestetään asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan vuorokaudenajasta riippumatta ja tehostetaan

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

mahdollisuutta hyvään kotihoitoon, mutta se merkittävin ongelma, jota ministeri lähinnä vain sivusi, on kysymys juuri henkilöstön riittävydestä. Henkilöstön riittävyttä ei turvaa se, että on säännökset suunnittelusta ja omavalvonnasta ja johtamisesta ja että niitä raportoidaan, vaan yksinkertaisesti täytyisi olla riittävät resurssit, jotta se kotihoito onnistuu ja pystytään järjestämään tavoitteiden mukaisesti.

Ihmettelen sitä, että hallitus ei ole saanut aikaan suunnitelmaa siitä, millä tavalla hoito-henkilöstön ja hoitajien määrä kyettäisiin turvaamaan. Pelkät pykälät eivät riitä, vaikka olisivat kuinka hyviä. Tarvitaan myös hoitotyön ammattilaisia toteuttamaan näitä hyviä tavoitteita. Kun tässä samanaikaisesti on tulossa tämä ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitus, se merkitsee jo tuhansien hoitajien lisätarvetta nykytilanteeseen verrattuna.

Meillä hoitajien tarvetta kiihdyttää myös lähivuosien eläköityminen, eli kunta-alalla eläköityy seuraavan kymmenen vuoden aikana neljäsosa nykyisistä sairaanhoitajista, kolmasosa lähihoitajista. Nyt todellakin hallitukselta tarvittaisiin näiden sinänsä kannatettavien pykäläesitysten rinnalle konkreettinen ohjelma, jolla saadaan turvattua tämä henkilöstön määrä, esimerkiksi mahdollistamalla taloudellisesti nykyistä paremmin vaikkapa eläkeikäisten sote-ammattilaisten työskentely osa-aikaisesti, koulutuksen tehostaminen ja sitten sote-työn houkuttelevuuden vahvistaminen. Kristillisdemokraatit esittivät jo tämän vuoden budjettiin puolen miljardin euron panostusta siihen, että olisi mahdollisuus rekrytoida alalle lisää väkeä. Ja reserviä löytyy: meillä on yli 70 000 sote-alan koulutuksen saanutta henkilöä muissa töissä kuin näissä sote-töissä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

19.08 Heidi Viljanen sd: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Sarkkiselle erinomaisesta ja kattavasta asian esittelystä. Me kaikki muistamme noin kolmen vuoden takaa uutisoinnit vanhusten asumisyksiköissä tapahtuneista laiminlyönneistä. Ne järkyttivät ja saivat kysymään, miten tämä on ylipäänsä mahdollista. Hyvältä ei tunnu myöskään kuulla kokemuksia kotihoidon kiireestä ja siitä, että hoitajat ehtivät käydä vanhusten luona vain piipahtamassa. Nämä asiat koskettavat koko kansaa vahvasti ja saavat pohtimaan kukin kohdallamme omaa ja läheistemme tulevaisuutta: me jokainen vanhenemme ja tuleamme tarvitsemaan apua arjessamme.

Siksi vanhuspalvelujen tulevaisuus ansaitsee vihdoin huomiomme ja kaikki tarvittavat toimet turvataksemme yksilöllisen, oikea-aikaisen ja ennen kaikkea turvallisen ikääntymisen meistä jokaiselle. Siksi haluan kiittää koko hallitusta ja erityisesti ministeri Kiurua siitä, että tarmokkaasti olette toteuttaneet hallitusohjelmatavoitetta ikäihmisten palveluiden parantamisesta. Ei riitä, että todetaan ongelmat, vaan niitä pitää myös ratkaista. Nyt siihen on tartuttu.

Tämä nyt lähetekeskustelussa oleva hallituksen esitys on tärkeä jatkumo jo aiemmin toteutetulle isolle uudistukselle koskien ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoitusta. Kun käsitelimme jo istuntokauden alussa sitovaa henkilöstömitoitusta koskien ympärivuorokautisen hoidon yksiköitä, oli vahvasti läsnä tarve panostaa myös kotihoidon laatuun ja riittävytyteen, ja nimenomaan iäkkäiden kotihoidon turvaaminen on tämän esityksen päätavoite — se, että iäkkäät henkilöt voivat elää kodeissaan turvallisesti ja saavat tarpeidensa mukaiset kotiin annettavat palvelut.

Aivan keskeinen asia niin kotihoidon osalta kuin koko sosiaali- ja terveydenhuollon kohdalla on riittävän henkilöstöresurssin turvaaminen. Tiedämme jokainen, ettei henkilös-

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

töä ole saatavilla sormia napsauttamalla, vaan riittävän henkilöstön turvaaminen vaatii pitkäjänteistä työtä: koulutuspaikkojen lisäämistä, työolosuhteiden turvaamista, hyvää johtamista, toimivaa uutta teknologiaa työn tueksi, hyvää kotikäyntien suunnittelua ja kestävää vetovoimatyötä alan houkuttelevuuden lisäämiseksi. En väitä, että työ olisi helppo, mutta nyt on viimeinen aika siihen myös panostaa. Tiedämme, että korona-aika on tuonut haasteita myös kotihoitoon ja monia toimintakäytäntöjä on jouduttu muuttamaan: etäkäyntejä on lisätty, käyntejä on jouduttu rajoittamaan ja palveluarvioinneissa on syntynyt viiveitä.

Henkilöstön riittävyyden eteen on tehtävä työtä sekä valtakunnallisesti, kuten nyt sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän käynnistämässä henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden ohjelmassa tehdään, mutta työtä riittää myös paikallisella tasolla jo nyt, erityisesti ensi vuonna toimintansa käynnistävien hyvinvointialueiden kohdalla. Tämä esitys lisää henkilöstön tarvetta yhteensä 697 henkilötyövuotta lain tullessa voimaan 1.1.23 alkaen.

Arvoisa puhemies! Mikä sitten muuttuu tässä esityksessä? Sosiaalihuoltolaissa oleva kotipalvelun ja kotihoidon rakenne uudistettaisiin. Jatkossa kotiin annettavia palveluja olisivat kotihoito, johon kuuluisi myös tarpeen mukainen kotisairaanhoidon, omana palvelunaan tukipalvelut sekä uutena palveluna turva-auttamispalvelu, joka kattaa asiakkaalle annettavan turvalaitteiston, hälytysten vastaanoton ympäri vuorokauden sekä avuntarpeen arvioinnin ja niin sanotun turva-auttajan antaman avun. Kotihoitoa tulisi järjestää henkilön tarpeen mukaan myös yöaikaan. Kotipalvelu käsitteenä koskisi jatkossa ainoastaan lapsiperheiden palvelua.

Asumispalveluiden monimuotoisuutta lisätään. Asumispalveluja olisivat tilapäinen ja tuettu asuminen sekä yhteisöllinen asuminen, joka korvaisi nykyisen tavallisen palveluasumisen, ja ympärivuorokautinen palveluasuminen, joka tarkoittaa nykyisenkaltaista tehostettua palveluasumista. Pitkäaikaisesta laitoshoidosta luovuttaisiin vuoden 2027 loppuun mennessä.

Arvoisa puhemies! Tämä on tärkeä esitys, ja on hienoa, että se tuli käsittelemme nyt heti valtiopäivien alkajaisiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

19.13 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Kokoomus haluaa rakentaa Suomea, jossa jokainen voi ikääntyessään luottaa saavansa tarvitsemansa hoidon ja hoivan sekä inhimillisen kohtelun. Sen sijaan pääministeri Marinin hallitus on rikkonut historiallisen rumasti vanhuspalvelulupauksensa. Virkkeellä ja hetkessä kuntoon, niinhän te lupasitte, mutta hallitusvastuussa olette toimineet päinvastoin. Tosiasia on, arvoisa ministeri, että hallitus on omilla toimillaan jopa heikentänyt vanhustenhuollon ennestään vaikeaa tilannetta. Kun irrallisena ja yksittäisenä toimenpiteenä toitte hoitajamitoituksen ja se säädettiin eduskunnassa ympärivuorokautiseen hoivaan, se on vauhdittanut vanhustenhuollon ajautumista kriisiin. Tämä ei ollut yllätys, koska tämä oli myöskin lakiesityksen perusteluihin kirjattu. Sen nostivat esille lähestulkoon kaikki asiantuntijat, kun eduskunta tuota lakiesitystä käsittelee.

Asiantuntijoiden varoitukset ovat nyt käyneet toteen karulla tavalla. Ympärivuorokautiseen hoivaan pääsy ja kotihoidon saatavuus ovat vaikeutuneet. Kotihoidossa on satoja hoitajia vähemmän kuin oli ennen tätä hoitajamitoituksen säätämistä. On aivan selvää, että kotihoitoon tarvitaan lisää hoitajia ja ympärivuorokautiseen hoitoon tarvitaan lisää hoitajia,

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

mutta tämä hallituksen lakiesitys on toiminut aivan päinvastoin. Yhä useampi vanhus jää nyt yksin ilman apua.

Vanhustenhuollon asiantuntijat esittivät hätähuutonsa syksyllä. He totesivat, että ikäihmisten palvelut ovat ajautumassa kriisiin. Kuulimme heitä valtiovarainvaliokunnassa, ja he vetosivat eduskuntaan, että tehdään toimia, jotta vanhustenhuolto ei olisi kriisitilassa. Lupasitte: kerralla ja virkkeellä kuntoon. Kuinka on käynyt?

Mitä sitten olisi pitänyt tehdä? Vaikuttavia korjaustoimia olisi pitänyt tehdä vanhustenpalveluiden kokonaisuuteen ja tietenkin hoitajien pito- ja vetovoiman lisäämiseksi, niin kuin täällä edustaja Räsänen sanoi, mutta nämä toimet puuttuvat. Ja se, mikä tässä on vakavaa, arvoisat kollegat, on, että niitä ei tässä käsittelyssä olevassa lakiesityksessä ole. Kun tämä oli lausuntokierroksella, asiantuntijoiden lausuntojen yhteenveto oli se, että lakiesityksestä puuttuvat keinot ja rahat korjata tämä nykyinen tilanne. Tässä on erittäin hyviä tavoitteita vanhustalpalveluiden parantamiseksi, ja niihin on asetettu myöskin rahaa, mutta siihen hätään, mikä kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa hoidossa on, ei korjaustoimia ole.

Ja mitä sanoi oikeusasiamies tästä lakiesityksestä, kun tämä oli lausunnolla? Arvoisa ministeri, hän lausui — olette varmaan lukeneet lausuntoyhteenvedon — että lakiesitys on täysremontoitava ennen kuin se voidaan tuoda eduskuntaan. Kysynkin nyt: Miksi näitä korjauksia ei ole tehty? Ettekö te luota oikeusasiamiehen sanaan? Ettekö te lue näitä asiantuntijoiden näkemyksiä?

Kun katsoin tarkkaan ja luin tuon lakiesityksen, niin siinä on samat varoitukset kuin oli tuossa hoitajamitoituksessa. Asiantuntijat ovat huolissaan siitä, että tämäkin esitys, siis sen lain perustelujen mukaan, on vaarassa vaikeuttaa tilannetta entisestään. On todellakin hälyttävä tämä tilanne, ja kysynkin vielä, miksi hallitus ei näitä korjauksia tehnyt. Ja nyt, kun lakiesitys on täällä eduskunnassa, niin kysyn, oletteko te valmiit tuomaan täydentävän esityksen tähän lakikokonaisuuteen. Ja varmasti muitakin toimenpiteitä tarvitaan, jotta me oikeasti saadaan tuo vanhustenhuollon tilanne paremmalle tolalle.

Arvoisa puhemies! Kaiken lisäksi hallitus on tehnyt erittäin rujon arvovalinnan. Kun puhuin tuosta ympärivuorokautisesta hoivasta ja sinne asetetusta hoitajamitoituksesta, niin ikävä kyllä, siihen ei ole osoitettu riittävää rahoitusta. Hallitus on ylittänyt kehyksen, jakanut rahaa runsaalla kädellä, mutta runsaasta rahanjaosta huolimatta hallitukselta ei herunut riittävästi rahaa hoitajamitoitukseen. Hallitus on jo päättänyt leikata nuo puuttuvat 140 miljoonaa euroa terveydenhuollosta — niin, terveydenhuollosta. Lääkekorvauksista tullaan vuonna 23 leikkaamaan 60 miljoonaa euroa yksityisen terveydenhuollon Kela-korvauksista. Eli tässä nyt on hallituksen vastuuton talouspolitiikka tullut tiensä päähän, kun sairailta leikataan, koska vanhustenhuoltoon ei ole herunut rahaa.

Kokoomus on vaihtoehtobudjetissaan sisällyttänyt rahat vanhustenhuoltoon. Me lisäsimme 75 miljoonaa euroa enemmän kuin hallitus ja laittaisimme rahaa juuri sinne kotihoitoon, omaishoitoon, johon ei ole tulossa mitään lakisääteistä parannusta tämän hallituksen aikana, ja myöskin muistisairaiden ihmisten palveluihin.

Mutta nyt on käsittelyssä hallituksen esitys, ja haluan nostaa huoleni siitä, arvoisa ministeri, että te esitätte jatkuvasti toimia, jotka edellyttävät lisähenkilöstöä, mutta te ette ole tehneet vastaavia toimia henkilöstön määrän lisäämiseksi. Silmien sulkeminen tältä tilanteelta — siitä kärsivät kaikkein heikoimmassa asemassa olevat, ja tilanne on aika vakava, kun katsotaan sitä, mikä se on. Asiantuntijat ovat todenneet viimeksi tuossa syksyllä valtiovarainvaliokunnassa, että kynnys päästä ympärivuorokautiseen hoivaan on noussut, yksiköitä on suljettu, kotihoitoon on entistä vaikeampi päästä, kotihoidosta on hävinnyt hoi-

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

tajia. Eli tilanne on tosi vaikea, ja toivonkin nyt, että te vastaatte — on hienoa, että olette täällä vastaamassa. Kun vastuuministeriä ei ole näin historiallista lakia esittelemässä, niin voisitte vastata näihin kysymyksiin, että millä tavalla hallituksen piirissä aiotaan oikeasti korjata vanhustenhuollon ongelmia.

Ihan lopuksi, puhemies, haluan sanoa sen, että yhdyn tuohon vakavaan huoleen, jonka edustaja Räsänen nosti, eli ne toimet, millä me saadaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon pito- ja vetovoimaa, vielä uupuvat. Vähän ennen vaaleja tuli alustava raportti, jossa oli joitakin hahmotelmia, mutta toimia ei ole juuri tullut. Pelkkä koulutus ei riitä, kun siellä on menossa joukkopako sote-henkilöstön puolelta. Petteri Orpo esitti kriisiryhmää tähän asiaan, niin sanoisin, että tiedossa on kyllä se, mitä pitäisi tehdä. Kriisiryhmä tarvittaisiin juuri hallituksen avuksi ja tueksi, jotta näitä toimenpiteitä tehtäisiin. Ja totta kai on niin, että toimenpiteitä pitää tehdä joka puolella: kunnissa pitää tehdä toimia, jokaisella hallinnonalalla, jotta me saataisiin sote-henkilöitä [Puhemies koputtaa] riittävästi.

Toivon todellakin, että ministeri vastaa siihen, miksi asiantuntijoita ei kuultu, miksi tässä ei ole [Puhemies: Kiitoksia!] rahaa eikä ratkaisuja korjata nykyisiä ongelmia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

19.20 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Iäkkäiden henkilöiden palvelujen uudistuksen ensimmäinen vaihe tuli voimaan toissa syksynä. Lakimuutokset koskivat iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstön vähimmäismitoitusta eli niin sanottua hoitajamitoitusta sekä yhtenäistä iäkkään henkilön toimintakyvyn arvioinnin RAI-arviointijärjestelmää.

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta edellytti lakiuudistuksen ensimmäisen vaiheen käsittelyn yhteydessä, että lainsäädännön uudistamisen ja erityisesti kotihoidon ja erilaisten asumisen palvelujen kehittämistä jatketaan. Nyt luvatusi eduskunnassa olevalla esityksellä täydentyvät kokonaisuudeksi pääministeri Marinin hallituksen ohjelman merkittävät tavoitteet iäkkäiden henkilöiden palvelujen laadun ja riittävyyden vahvistamisesta sekä väestön ikääntymiseen varautumisesta.

Arvoisa puhemies! Turvallinen elämä omassa kodissa on meille jokaiselle tärkeää. Nyt käsillä olevalla esityksellä vahvistetaan erilaisia tukimahdollisuuksia iäkkäille henkilöille heidän yksilölliset tarpeet huomioiden. Riittävät, laadukkaat ja oikea-aikaiset palvelut ovat tässä avainasemassa. Kotiin pitää saada hoitoa kellonajasta riippumatta, ja sen takia yökotihoidon laajeneminen ja uusi turva-auttamispalvelu ovat tervetulleita uudistuksia. Kun voimavarat eivät enää riitä kotona asumiseen, on myös varmistettava, että vaihtoehdot ovat monimuotoiset eivätkä rakennu vain yhdestä muotista.

Yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen palveluasuminen tarjoavat erilaisia tilanteita tukevia ratkaisuja. Näiden kahden asumismuodon yhdistäminen samaan rakennuskokonaisuuteen mahdollistaa sen, että palvelutarpeen kasvaessa muuttua ei tarvitse, vaan tarvittavat muutokset tapahtuvat senhetkisen elinpiirin ympärillä.

Tässä välissä haluan myös huomauttaa, että esityksen muutokset eivät paranna ainoastaan iäkkäiden palveluja, vaan esimerkiksi kotihoidon uudistukset hyödyttävät myös omaishoito- ja lapsiperheitä, sillä muutoksia tehdään pitkälti sosiaalihuoltolakiin.

Arvoisa puhemies! Hoidossa ei voi olla laatua ja turvaa, jos henkilöstö ei voi hyvin. Sen takia on ensiarvoista, että esityksessä taataan myös kotihoitoon riittävä määrä henkilöstöä, jonka jaksamista tuetaan esimerkiksi teknologian hyödyntämisen ja johtamisen kehittämi-

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

sen avulla. Hyvinvoiva henkilöstö on avainasemassa laadukkaiden palveluiden tuottamisessa.

Jotta henkilöstön riittäminen voidaan taata, sen eteen on tehtävä myös toimenpiteitä. Toimintayksiköissä tarvitaan välitöntä reagointia työvoiman vajeeseen, että sitä voidaan lähteä paikkaamaan. THL:n pidempiaikaisen seurannan laajentaminen kotihoitoon mahdollistaa tietoon perustuvien päätösten tekemisen. Aiemmin valmiiksi saamamme sote-uudistus antaa leveämmät hartiat alueille tehdä henkilöstön riittävyyttä tosiasiasa hyödyttäviä parannuksia esimerkiksi työhyvinvoinnin, töiden suunnittelun ja sijaisjärjestelyjen avulla. Isot muutokset eivät ikinä ole nopeita, mutta olemme matkalla oikeaan suuntaan.

Haluan vielä lopuksi kiittää hallitusta siitä, että esitys kokonaisuudessaan vahvistaa iäkkäiden henkilöiden tukea ja parantaa elämänlaatua sekä luo tukevamman pohjan henkilöstön riittävyyden ja hyvinvoinnin varmistamiselle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kivisaari poissa. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

19.24 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Yhteiskuntana meidän velvollisuutemme on turvata jokaiselle arvokas ja turvallinen vanhuus. Kun ikääntyvän ihmisen toimintakyky alkaa heikentyä, tarvitaan monenlaista yksilöllistä tukea ja erilaisia palveluita. Hyvinvointivaltiossa nämä eivät voi olla riippuvaisia henkilön varallisuudesta tai läheisten ihmisten kyvystä ja mahdollisuuksista auttaa. Siksi tämä hallituksen esitys tulee tarpeeseen. Suomessa asuu yli puoli miljoonaa 75 vuotta täyttänyttä henkilöä. Vuoden 2019 aikana kotihoitoa sai yhteensä 200 000 asiakasta. Kotihoito on ja sen tulee jatkossakin olla nopeasti asiakkaiden tarpeisiin reagoiva ja vastaava palvelumuoto.

Kaikille koti ei kuitenkaan ole turvallinen paikka. Vanhustyössä näkee jatkuvasti, kuinka oman asuntonsa vangiksi jäänyt ihminen, joka ei pärjää kotihoidon eikä omaistenkaan tuen kanssa, rauhoittuu osastolla, jolla on vaihtuvien piipahtajien sijaan pysyvämpi ihmis-yhteisö ja väsyneen omaisen sijaan vuorotyössä olevat ammattilaiset. On tärkeä tavoite, että iäkkäät ja muut kotiin annettavia palveluita käyttävät voivat elää omassa kodissaan niin kauan kuin terveystilanne sen sallii ja kotonaolo on inhimillinen vaihtoehto. Tämä edellyttää, että kotiin annettavat palvelut ovat tarkoituksenmukaisia ja toimivia ja että niitä on riittävästi tarjolla.

Lausuntokierroksen palautteesta nousee keskeisesti huoli kotihoidon henkilöstön riittävyydestä. Se nostetaan laajasti esiin myös uhkana esitetyn uudistuksen toteuttamiselle. Kotihoidon suurimpia ongelmia niin asiakkaiden kuin työntekijöidenkin kannalta on se, että kotikäyntejä joudutaan tekemään liian usein liian kiireisesti. Tämä aiheuttaa työntekijöille eettistä kuormitusta. On todella huolestuttavaa, että työterveyslaitoksen toteuttaman Kuntakymppi-tutkimuksen mukaan eettinen kuormitus vanhustenhoidossa oli noin kaksi kertaa yleisempää kuin kunta-alalla keskimäärin.

Yhdeksi keinoksi edistää hoitajien jaksamista on tunnistettu kotihoidon tukipalveluiden, kuten siivous- ja ateriapalveluiden, erottaminen toisistaan, jotta hoitajat voivat keskittyä hoitotyöhön. Pelkkä nykyisen työvoiman ajankäytön optimointi ei kuitenkaan riitä, vaan työolot on pystyttävä luomaan sellaisiksi, että ne kannustavat työntekijöitä takaisin alalle.

Arvoisa puhemies! Kotona asumisen ja ympärivuorokautisen hoivan väliin tarvitaan erilaisia yhteisöllisen asumisen ja palveluasumisen muotoja, joita tällä hallituksen esityksel-

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

läkin nyt viedään eteenpäin. Tämän esityksen yhtenä tavoitteena on tosiaan parantaa edellytyksiä sille, että iäkkäille henkilöille luodaan monimuotoisia, joustavia, yhteisöllisiä ja toimintakyvyn säilymistä tukevia asumis- ja palveluratkaisuja kotona asumisen ja nykyisen tehostetun palveluasumisen väliin. Ja on todella tärkeää, että näitä eri asumisen muotoja tehdään myös saman katon alle sillä tavalla, että ihmisen ei loppuvaiheessa tarvitse enää muuttaa, kun rupeaa tarvitsemaan enemmän palveluita.

Nämä tarpeelliset uudistukset on tehtävä asiakkaiden ja heidän tarpeidensa moninaisuus, yhdenvertaisuus ja henkilöstön hyvinvointi edellä. Vaikka kuntoutukselliset ja yhteisölliset asumisen muodot ovat varmasti monelle hyvä ratkaisu, laitospaikkoja ei myöskään tule vähentää suhteessa iäkkään väestön määrään ja kuntoon liian nopeasti. Siirtymäaikojen tulee olla riittävät.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että on myös äärimmäisen tärkeää huomioida omaishoitajana toimivien läheisten oikeudet ja jaksaminen. He tekevät äärimmäisen tärkeää työtä ja mahdollistavat osaltaan läheisen ihmisen kotona asumisen. Ihminen tarvitsee toista ihmistä ja yhteisöä. Kasvavan vanhusväestömme palveluiden turvaaminen tulee olemaan nyt yksi uusien perustettavien hyvinvointialueiden onnistumisen tärkeä mittari.

Puhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

19.29 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Sarkkiselle lain esittelystä. Joudumme vauhdilla luomaan uusia vanhustenhoitoa koskevia lakeja, sillä Suomi ikääntyy vauhdilla. Koska laitoshoidon on kallis, pyritään vanhuksia pitämään kotihoidossa niin pitkään kuin on mahdollista. Olemme kaikki tietoisia siitä, että kotona asuvat vanhuksset ovat yhä huonokuntoisempia. Monissa kunnissa vallitsee tilanne, ettei huonokuntoiselle vanhukselle ole laitoshoitopaikkaa. Sinnittely hoitopaikkajonossa saattaa onnistua niin kauan kuin vanhuksella on ympärillään toimiva läheisten ja kotihoidon turvaverkko. Muussa tapauksessa hoitopaikan vapautumista odotellaan esimerkiksi terveyskeskuksen vuodeosastolla.

Pidän hyvänä sitä, että lakiin lisätään informatiiviset säännökset kunnan ja hyvinvointialueen velvollisuudesta ottaa huomioon ikääntyneen väestön asumistarpeet strategisessa suunnittelussaan. Ennakointi on kaiken tilanteenhallinnan a ja o, joten jatkossa hyvinvointialueen olisi kiinnitettävä huomiota ikääntyneen väestön neuvontapalveluissa asumisen ennakkointiin ja kannustettava ikääntynyttä väestöä hyvissä ajoin hakeutumaan omatoimisesti sellaiseen asumismuotoon, jossa on mahdollista asua myös toimintakyvyn heikennyttyä.

Pidän myös hallituksen lakiesityksen asiakaskeskeisestä ajattelumallista, jossa kotiin tuotavat palvelut suunnitellaan ja toteutetaan asiakkaan tarpeista lähtien. Asiakassuunnitelman toteutumista pidetään niin tärkeänä, että tulevat hyvinvointialueet velvoitetaan ponnistelemaan esimerkiksi tarvittavan henkilöstömäärän toteutumiseksi. Vanhuksen turvallisuuden tunnetta lisää varmasti myös se, että lakiesitykseen sisältyy yöaikaiset hoitajakäynnit, jos tämä tarve on kirjattu asiakassuunnitelmaan. Digitaaliset turvalaitteistot ovat tärkeitä apuvälineitä, mutta inhimillinen hoitaja on kuitenkin kaikkein paras turva etenkin vielä yksin asuvalle vanhukselle.

Tässä yhteydessä haluan vielä muistuttaa, että uusien hyvinvointialueiden kannattaa samaan aikaan panostaa niihin toimenpiteisiin, joilla pystytään vahvistamaan ikääntyneen väestön toimintakykyä ja edellytyksiä asua omassa kodissa mahdollisimman pitkään. Ai-

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

kuisneuvolatoiminta kannattaa ottaa kaikilla hyvinvointialueilla käyttöön, sillä sen toivuudesta on jo näyttöä, esimerkiksi Raahan seutukunnassa yli 15 vuoden ajalta. Ikääntyneelle ihmiselle saadaan lisää laatuvuosia, kun sairastamista on vähemmän ja pysyy hyväkuntoisena nauttimassa ansaituista eläkepäivistä. Yhteiskunnalle tulee säästöä, kun esimerkiksi kakkostyyppin diabeteksen aiheuttamia hoitokustannuksia ei pääse syntymään, kun sairaus pystytään havaitsemaan hyvissä ajoin ennen sen puhkeamista.

Oma lukunsa on saada hoitajia riittävästi koko ajan kasvavalle vanhusten joukolle. Onkin hyvä asia, että sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin suunnitelmat saada Suomeen riittävä määrä hoitajia. Tarvitaan monenlaisia toimia, jotta vanhuspalvelulain toisen vaiheen edellyttämät uudistukset pystytään toteuttamaan sen hyvän aikomuksen mukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

19.32 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä hallituksen esitys sosiaalihuoltolain ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta annetun lain muuttamisesta. Kyse on niin sanotusta vanhuspalvelulain toisesta vaiheesta. Tämä lakiluonnos on saanut lausuntokierroksella asiantuntijoilta voimakasta kritiikkiä, ja nimenomaan siitä, että se ei paranna kotihoidon tilannetta vaan siinä on yleistä hyvää eikä niihin oleellisiin kipukohtiin tämä lakiesitys tuo ratkaisua. Olisi ollut aivan välttämätöntä, että hallitus olisi korjannut nämä puutteet, mitä tämä esitys sisältää, ja olisi tarttunut niihin vanhustenhoidon epäkohtiin, joilla olisi todellista vaikutusta vanhusten kotihoitoa parannettaessa. Myös omaishoitotilanteeseen olisi saatava parannusta. Tarvittaisiin realistisia ratkaisuja siihen, miten kotihoidon tilannetta parannetaan, miten varmistetaan riittävän ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja miten vanhustenhoidon kestävä rahoitus turvataan.

Hoitajamitoituslain myötä pääsy ympärivuorokautiseen hoivaan on vaikeutunut odotetusti, kuten ennustettiin, ja sen johdosta paikkoja on jouduttu sulkemaan ympärivuorokautisessa hoivassa ja kotihoidon tilanne on entisestään kärjistynyt. Myöskään hoitajamitoituksen rahoitusta hallitus ei ole varmistanut. Hoitajamitoituksen luku nousi tämän vuoden alusta 0,6:een huolimatta siitä, että meidän maassa on huutava tarve henkilöstöstä. Ympärivuorokautisen hoivan paikkoja on jouduttu sulkemaan, ja kotihoidon tilanne on hankaloitunut.

Olisi erittäin tärkeää, että kaikki nämä vanhustenhoitoon liittyvät lakiesitykset käsiteltäisiin yhdessä, jolloin me pystyttäisiin turvaamaan parhaiten ammattitaitoisen henkilöstön saaminen sekä kotihoidon että ympärivuorokautisen hoivan tarpeisiin. Ensiarvoisen tärkeätä on tietenkin löytää henkilöstötilanteeseen ylipäättänsä pysyviä ratkaisuja. Tässä esityksessä monet asiat ovat kannatettavia, mutta valitettavasti kriisiytyneen kotihoidon palveluiden ydinongelmaa, vakavaa henkilöstöpulaa, noilla asioilla ei ratkaista. Konkreettiset toimet henkilöstön riittävyyden turvaamiseksi jäävät tässä uupumaan.

Kotihoitoon ollaan osoittamassa 45 miljoonaa euroa lisämäärärahaa, mutta tätä rahoitusta ei ole tarkoitettu ongelmien ratkaisemiseen vaan tähän lakiuudistukseen sisältyvien uusien vaatimusten täyttämiseen. Eli siellä on raportointiin ja valvontaan liittyviä uusia velvoitteita, ja tämä lisää työtä henkilöstölle. Yöaikainen kotihoito on tärkeää, ja se on kannatettava asia, mutta kun tässä esityksessä ei ole ratkaistu ongelmaa, että millä tavalla se henkilöstö saadaan riittämään myöskin yöaikaiseen toimintaan, niin esitys jää siinä mielessä torsoksi. Ottaen huomioon kuinka vaikeaksi kotihoidon tilannetta on pitkään kuvattu,

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

nämä esityksen ratkaisut eivät tule riittämään. Huolta lisää myös se, että kotihoidossa asiakasmäärä kasvaa koko ajan, koska väestö ikääntyy. Jo hoitajamitoituslakia tehtäessä arvioitiin, että tämän vuosikymmenen lopulla tarvitaan 30 000 hoitajaa lisää. Pelkästään näiden lakiesitysten perusteella tarvitaan 8 000 hoitajaa lisää vuoteen 2030 mennessä.

Arvoisa puhemies! Esityksessä tuodaan esiin, että kotihoidon riittävyttä koskevat säännösmuutokset eivät laajenna hyvinvointialueiden tehtäviä, vaan ne vastaavat pitkälti nykyistä lainsäädäntöä. Eli tässä esityksessä jo tuodaan esille, että mitään uutta tässä ei tuoda. Kotihoidon asiakkaiden saamassa palveluajassa on tälläkin hetkellä jo vaje, useamman prosentin vaje. Kotihoidon henkilöstön riittävyttä pyritään parantamaan tämän esityksen mukaan tekemällä suunnitelmia, hyödyntämällä teknologiaa. On tietenkin hyvä asia, että teknologiaa hyödynnetään, mutta ei se korvaa sitä lähikäyntiä, ja erityisesti kotihoidossa myöskin se fyysinen käynti on usein todella tärkeä. Teknologian hyödyntämistä hallitus ei halunnut huomioda millään tavalla ympärivuorokautisen hoivan mitoitusta määriteltäessä, vaikka nimenomaan siellähän sitä teknologiaa olisi kannattanut hyödyntää mahdollisimman laajasti.

Muutama sana vielä turvapalvelusta. On hyvä, että käytetään erilaisia turvapalvelujärjestelmiä, mutta kyllä meidän pitää sitten huomioda, että se henkilöstö, joka siellä vanhuksen kotona käy, on ammattitaitoista, ja että tulee huomioitua haavoittuvassa asemassa olevan ihmisen tilanne ja että yksityisyyden suojasta huolehditaan.

Tässä on ollut esillä vielä se, että tämä auttaa myös lapsiperheitä. [Puhemies koputtaa] Mutta valitettavasti lapsiperheiden tarpeet eivät ole tässä mukana riittävällä tavalla. Valitettavasti myös omaishoito puuttuu tästä täysin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Piirainen, olkaa hyvä.

19.40 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Minä taas uskon, että tällä saadaan parannusta tähän nykyiseen tilaan, koska viestejä tulee erittäin paljon tällä hetkellä siitä, että ikäihminen ei pärjää kotona ja sitten taas vastaavasti tukiasumismuodon tai mikä nyt sitten on, sen saaminen on erittäin hankalaa — riippuu varmaan siitä, millä alueella ihminen on.

Mutta tässäkin sain viestin, että muistisairas mieshenkilö oli karannut alusvaatteisillaan ulos, ja vaikka oli tekniikka käytössä, niin ei sinne kotihoito ennättänyt ja mies oli sitten etsittävä poliisien kanssa. Eli muistisairauteen liittyen pitäisi saada arviointi, onko se SAS-arviointi, millä sitä arvioidaan sitten, että missä vaiheessa tarvitsee laitospaikan tai jonkun tukiasumismuodon, missä on ympärivuorokautinen valvonta ja pystytään asianmukaisesti henkilön turvallisuudesta vastaamaan.

Meillä on erilaisia tukiasumismuotoja, ja varmaan tällä lailla on tarkoitus myös edelleen parantaa niitä, ja näen sen todella hyvänä.

Sitten on varmaan tähänkin, kun edustaja Sarkomaa toi esille tämän, ettei hallitus ole tuonut rahoitusta, niin uskon, että korona on vaikuttanut erittäin paljon ensinnäkin lainsäädäntötyöhön. Sitä ovat koronalaat haastaneet erittäin merkittävästi, vieneet muualta tilaa, ja myös sitten se, että ei ole resursseja tähän toimintaan.

Uskon, että tällä kaikella saadaan parannusta. Aina pitää pyrkiä tietenkin siihen, että mennään asiassa eteenpäin. Tämä nykyinen tila, missä nyt ollaan, ei ole kyllä meidän ikäihmisille sillä tavalla kunnioitettava kaikilta osin. On hyviäkin tapauksia ja hyviä toimintoja, mutta varmaan on paljon parannettavaa. — Kiitoksia.

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, Mikko poissa, edustaja Kyllönen poissa, edustaja Kemppi poissa, edustaja Koponen, Noora poissa, edustaja Rehn-Kivi poissa, edustaja Kauma poissa. Nyt totean, että meillä on muutama minuutti aikaa ennen kuin ministerillä on sitten viimeinen puheenvuoro, että tässä on kolme puhujaa. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

19.43 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Minä tarkistan teiltä nyt, kun minä olisin ollut varautunut pitämään vähän perusteellisemmän puheenvuoron: jos tämä on lyhytaikaisempi, niin sitten minä käytän debattipuheenvuoronomaisen lyhyen kommentin ja myöhemmin sitten.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että tähän on varattu nyt tässä vaiheessa 45 minuuttia. Se on kohta kulunut umpeen, ja ministerille on vastauspuheenvuoro, 3 minuuttia.

Eli antaisitte noin 3 minuuttia puheenvuoroaikaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt on enää 2 minuuttia.

Siinä tapauksessa minä käyn nämä nopeasti.

Edustaja Sarkomaa käytti aika voimakkaan puheenvuoron, suorastaan madonluvat luki hallitukselle toteamalla, että kokoomus kyllä huolehtii vanhuksista ja vanhuspalveluista ja pitää heistä huolta, ja syytti nykyhallitusta laiminlyönneistä, sanoi suorastaan, että hallitus on tehnyt rujan arvovalinnan — te käytitte tämmöistä termiä. [Sari Sarkomaan välihuuto] Edustaja Laiho täällä vuorostaan puheenvuorossaan totesi, että kyllä, tähän vanhusten kotihoitoon nyt halutaan laittaa jotain rahaa, pannaan jopa 45 miljoonaa ikään kuin ongelmien ratkaisuun, mutta näitä ei kuulemma käytetäkään ongelmien ratkaisuun vaan — te käytitte termiä — tämän lainsäädännön täytäntöönpanoon. — Arvoisa ministeri, kysyn teiltä: eikö kysymys ole silloin, kun tämä lainsäädäntö pannaan täytäntöön, siitä, että pyritään ratkomaan niitä ongelmia, joita vanhusten kotihoidossa tällä hetkellä on? — Jos näin on, niin ne rahat tulevat oikeaan käyttöön.

Tämä rujous, mihin edustaja Sarkomaa viittasi: Tämä hallitus on poikkeuksellinen 25 vuoteen, kun tällä hallituksella on selkeä ikäpoliittinen ohjelma. Tässä hallituksessa muuten kokoomus ei ole mukana mutta 25 vuoden aikana on monta kertaa ollut mukana. Tähän mennessä me olemme heikentäneet ikäihmisten palveluja monella tavalla, myöskin eläkeitä on heikennetty aidolla tavalla, siellä on ollut ongelmia niissä rakenteissa. Nyt meillä on hallitus, jolla on selkeä ikäpoliittinen ohjelma, monia, monia uudistuksia — sitten siinä pidemmässä puheenvuorossa käyn hieman lävitse tätä koko listaa — ja tämä viimeisin uudistus on nyt tietenkin tämä kotihoidon tuen järjestäminen uudella tavalla, vahvistetaan sitä. Sekin on merkittävä askel. Ensimmäisen kerran — onneksi olkoon — meillä on hallitus, joka nimenomaan tarttuu nyt ikäihmisten ongelmiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen poissa. — Ja nyt kysyn edustaja Risikko. Tässä on nyt lyhyeen puheenvuoroon mahdollisuus ennen ministeriä, eli siis maksimissaan se 3 minuuttia, mieluummin lyhyempi.

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

19.45 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Kiitos tästä mahdollisuudesta, ja kiitos ministeri Sarkkiselle, että olette täällä mukana ja viette sitten sinne ministeriöön näitä viestejä.

Vanhuspalvelulain kehittämisen toinen lakipaketti on tässä nyt meillä edessä, ja tässä paketissahan on paljon hyvää tarkoitusta, sehän me nyt myönnettäneen. Tässä on tavoitteena, että ikääntynyt voisi asua mahdollisimman pitkään kotona — sitähan me kaikki halutaan. Tässä halutaan nimenomaan tukea monimuotoista asumista liittyen siihen, että meillä on monenkuntoisia ihmisiä ja tarvitaan erilaisia asumispalveluja. Tässä laissa tarkennetaan myös lapsiperheiden kotipalvelujen määritelmää, ja se on siinäkin mielessä tervetullut.

Mutta pakko sanoa: tarkoitus ei pyhitä keinoja. Jo lausuntovaiheessa tämä paketti sai paljon kritiikkiä juuri siitä syystä, että tämä ei ole realistinen. Tästä puuttuvat rahat, ja tästä puuttuu henkilöstö. Otan esimerkin täältä nyt, tämän turva-auttamispalvelun, joka täällä on nyt uutena palvelumuotona, joka sinänsä on oikein hyvä, ja meillä on ollut siitä kokemusta. Täällä sanotaan näin, että turva-auttamispalvelussa avun tarpeen arvioi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö. Sen minä ymmärrän oikein hyvin, mutta sitten kohta 5: ”avun antaja on tehtävään soveltuva sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö”. Mistä ihmeestä te meinaatte napata vielä tännekin tämän sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön? Jos se arvio tehdään, että siellä on vain ihminen kaatunut kotona ja kaikki on hyvin, hän vastaa puhelimeen, niin oikeastiko ajattelette, että sinne 50 kilometrin päähän lähtee lähihoitaja? On kokemusta siitä, että meillä on myös muita ammattihenkilöitä, jotka voivat lähteä sinne auttamaan, kun sen arvion on tehnyt kuitenkin ammattihenkilö. Lausuntokierroksella tässä ei ollut tätä kohtaa, että olisi vaadittu lähihoitaja vähintään. Nyt se on täällä. Mistä te kuvittelette ottavanne nämä lähihoitajat? Ette te mistään niitä saa. Te petkutatte tälläkin lailla ikäihmisiä uskottelemalla, että nyt kaikki muuttuu, ja minä olen tosi pahoillani siitä.

Ja sitten, sanokaa nyt sille ministeri Lindénille, tulevalle ministerille, että ottaa heti yhteyttä Kuntaliiton ikäpalvelujen johtajien verkostoon, joka tänä päivänä on kokoontunut ja madonluvat sanonut tästä tilanteesta. Kuunnelkaa heitä.

Ja edustaja Kiljuselle sanon, että pihalla te olette tästäkin asiasta. [Naurua] — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt mennään ministerin vastaukseen, 3 minuuttia. Sen jälkeen asian käsittely ja keskustelu keskeytetään.

19.47 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen: Arvoisa puhemies! Kiitos eduskunnalle keskustelusta. Aivan kuten täällä on todettu, henkilöstön saatavuus on toimivien palveluiden edellytys, ja henkilöstön saatavuus on tällä hetkellä erittäin iso haaste eri puolilla Suomea, ja korona ei ole tilannetta ainakaan helpottanut. Hallitus on syksyllä käynnistänyt sote-alan henkilöstön saatavuuden poikkihallinnollisen ohjelman, eli huoleen on tartuttu ja ratkaisuja etsitään. Tämä kysymys henkilöstön saatavuudesta ei kuitenkaan ole erillinen kysymys palveluiden sisällöstä ja laadusta ja lainsäädännöstä. Resurssit, mitoitukset, johtaminen, työolosuhteet, työnjako, työn suunnittelu, työilmapiiri — ne kaikki vaikuttavat työvoiman saatavuuteen ja työviihtyvyyteen, ja näitä olosuhteita tällä esityksellä osataan myös parannetaan.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys tosiaan arviolta lisää 700 henkilöllä henkilöstön tarvetta. Jo aiemmilla päätöksillä on lisätty sairaanhoitajien koulutusmääriä 500—700 ja lähihoi-

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

tajien koulutusmääriä 5 000. On selvää, että me tarvitaan laaja joukko ratkaisuita, ja yksin koulutuspolitiikka ei ole se, mutta se on yksi tärkeä ratkaisu sekin.

Arvoisa puhemies! Hallituksen arvovalinta — kun täällä näistä arvovalinnoista puhuttiin — on se, että vanhuspalveluihin on lisätty tällä hallituskaudella rahaa pitkälti yli 200 miljoonaa euroa ja tämän esityksen myötä 45 miljoonaa euroa. Mielestäni se on aivan merkittävä arvovalinta tältä hallitukselta. Ja hallituksen arvovalinta on myös se, että me lakimuutoksilla parannamme työnteon olosuhteita ja palveluiden laatua. Selvää on, että tilanne henkilöstön saatavuuden kanssa on vaikea, mutta ei se korjaannu sillä, että me emme laittaisi lainsäädäntöä kuntoon, vaan näen, että se lainsäädännön kuntoon saattaminen ja työnteon edellytysten kuntoon saattaminen ovat osa sitä ratkaisua.

Arvoisa puhemies! Me tarvitsemme laaja-alaisia toimia niin valtakunnan tasolla, järjestöjen tasolla kuin yksikkötasolla, monenlaisia toimia.

Arvoisa puhemies! Uskon, että lainsäädännön kehittäminen ja työnteon olosuhteiden kehittäminen lopulta vahvistavat myös alan vetovoimaa. Hoitajapulaan vastaaminen ei onnistu tietenkään yksin lainsäädännön kehittämisellä, mutta se on edellytys palveluiden laadun varmistamiselle ja työnteon edellytysten ja olosuhteiden kehittämiseksi.

Arvoisa puhemies! Näen, että asiakaslähtöisen ajattelun vahvistamisen tulee olla se lähtökohta iäkkäiden palveluiden järjestämisessä ja palveluiden laadun kehittämisessä, ja nyt sitä osaltaan vahvistetaan. Esityksen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää kuitenkin panostuksia toimeenpanoon hyvinvointialueilla, jotta ihmisten tarvitsemat palvelut aidosti toteutuvat.

Arvoisa puhemies! Hallituksen arvovalinta on se, että ongelmia on lähdetty ratkomaan, lainsäädäntöä on tehty, resursseja on lisätty, koulutusmääriä on lisätty. Nyt tehdään ohjelmaa sote-henkilöstön saatavuuden varmistamiseksi. Kaikki ei varmasti tule kuntoon, mutta me edes yritämme korjata palveluita. Parempaan on pyrittävä ja eteenpäin on mentävä, vaikka kerralla kaikki ei valmiiksi tulekaan ja ongelmat ovat laajoja [Puhemies koputtaa] ja mittavia kuten täällä on kerrottu. — Kiitos.

Förste vice talman Antti Rinne: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 19.51.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 20.49.

Förste vice talman Antti Rinne: Nu fortsätter behandlingen av ärende 4 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. — Debatten fortsätter. Ledamot Kiljunen, Kimmo.

20.49 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä asiakohda 4 on laki, jolla tähdätään ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseen ennen kaikkea kotihoidon osalta. On harmillista, että joudun käyttämään tämän puheenvuoron tässä vaiheessa tätä keskustelua, koska tosiasiasa tämä oli laaja, keskeinen aihe tämän päivän agendalla — meillä oli toi-

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

nenkin, ilmastonselonteko, ja toinen oli tämä aihe. Jättäisin pohdittavaksi tuonne puhemiesneuvostoon, että puhemies voisi harkita silloin, kun te asetatte nämä rajat, 30 minuuttia tai 45 minuuttia, tällaisille isoille aiheille keskusteluajaksi, että jos siellä on hännässä joku sellainen puheenvuoro, joka voisi saada ikään kuin pois sen koko tarinan, niin sen voisi pitää — tässä tapauksessa minullakin olisi ollut nimenomaan ministerille kysymys, parikin kysymystä, ja hän oli paikalla, ja luonnollisesti tähän aikaan illasta hän ei ole tässä paikalla — että siinä olisi sen verran joustavuutta, vaikka kyllä tunnistan näiden aikarajojen merkityksen myöskin siinä, että ne jouduttavat näitä istuntoja. Tämä vain ehkä vihjeeksi sinne puhemiesneuvostoon.

Käytän nyt siitä laajemmasta puheenvuorosta, mitä olin ajatellut tänään käyttää, lyhyesti muutaman teesin.

Tämä ikääntyneiden ihmisten toimintakyvyn tukeminen on iso asia. Se on todella iso asia. Väestö ikääntyy aidosti. Se on saavutus, se ei ole taakka eikä ongelma, se täytyy heti tunnustaa. Toisen maailmansodan jälkeen keskimääräinen elinikä on noussut Suomessa 25 vuotta. Se tarkoittaa aidosti sitä, että meillä on yhä iäkkäämpiä ihmisiä, ja se näkyy muun muassa yli 65-vuotiaiden määrän kasvuna niin, että vuonna 95 yli 65-vuotiaita ihmisiä Suomessa oli noin 700 000, tänä päivänä 1,4 miljoonaa. Se on kaksinkertaistunut. Suhteellinen osuus väestöstä ei ole ihan kaksinkertaistunut, koska väestökin on samana aikana jo kasvanut, mutta joka tapauksessa merkittävästi väestö ikääntyy. Yleinen keskustelu meillä on sentyyppistä, että tämä on myöskin suuri ongelma yhteiskunnalle, taakka suorastaan. Hoivapalvelut tarvitsevat yhä enemmän rahaa, eläkemenot kasvavat ja niin edelleen ja niin edelleen. Tätä taakkakeskustelua on paljon käyty, mutta nykyinen hallitusohjelma kirjaa erinomaisesti sen, että ikääntyneet ihmiset eivät ole taakka yhteiskunnalle vaan voimavara. Ja he ovat voimavara, muun muassa maksavat 5 miljardia euroa veroja, eli he maksavat niistä palveluista, joita käyttävät.

On totta, että elämänsä lopussa tulee enemmän hoivatarpeita, mutta luvut kannattaa suhteuttaa. Ensinnäkin yli 75-vuotiaista ihmisistä 90 prosenttia asuu kotona, ja näistä yli 75-vuotiaista, jotka asuvat kotona, 75 prosenttia ei käytä lainkaan, minkäänlaisia säännönmukaisia vanhuspalveluja, ei siis minkäänlaisia. He tulevat ihan omillaan toimeen, siis yli 75-vuotiaita ihmisiä. 25 prosenttia käyttää palveluja. Ja kannattaa huomioida, että yli 85-vuotiaistakin 77 prosenttia asuu vielä kotona. Eli suurin osa iäkkäistä ihmisistä asuu kotonaan ja tulee pääsääntöisesti ihan omin voimin toimeen, mutta on aivan totta, että elämänsä lopussa voimat ehtyvät ja tarvitaan tätä hoivaa, ja ihan oikea linjaus on, että pyritään avittamaan ihmisiä asumaan kotona. Meillä on noin 50 000 ihmistä, jotka asuvat ympärivuorokautisissa hoitokodeissa, joka on se viimeisin vaihe elämänsä aikana, jolloin joudutaan olemaan ympärivuorokautisessa tarkkailussa ja seurannassa, ja sitten lähes 200 000 ihmistä, jotka asuvat kotihoitopalvelujen piirissä Suomessa. Ja tämä on nyt se asia, mihin hallitus tällä omalla ohjelmallaan haluaa tarttua, eli tukea ihmisiä, jotka asuvat kotonaan, että he voivat asua siellä turvallisesti, luottaa siihen, että peruspalvelut toimivat myöskin syrjäseuduilla ympäri Suomen, ei ainoastaan kaupunkialueilla vaan kaikkialla. Taataan iäkkäille ihmisille mahdollisuus niin pitkään kuin on mahdollista luontevasti olla kotona, ja siihen nyt tällä hallituksen ohjelmalla pyritään.

Haluan korostaa vielä sitä seikkaa, että tässä on hyvin selkeä ohjelmallinen kokonaisuus, mikä oli Antti Rinteen hallituksen ja sittemmin Sanna Marinin hallituksen ohjelmassa, jossa on useita osa-alueita, joilla nyt nimenomaan halutaan tukea iäkkäitä ihmisiä. Hoivamitoitus on yksi niistä, eläkeratkaisut ovat toinen: siellä on tehty kansaneläkkeisiin ko-

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

rotuksia ja takuueläkkeisiin korotuksia heti hallituskauden alussa. Kiireettömään hoitoon pääsy on kolmas. Neljäs on tämä kotihoidon vahvistaminen. Nämä ovat isoja asioita. Vanhusvaltuutettu on meille nimitetty. Ja sitten siellä on yksi asia, jota ei ole riittävästi huomioitu — sen lisäksi kieltämättä, että tässä eläke mitoituksessa ei olla pystytty siihen, mihin ollaan haluttu, hallitusohjelmassahan on pyritty siihen, että kaikille pienituloisille alle 1 400 euroa saaville voisi olla 100 euron korotus tämän hallituskauden aikana, ja siinä on ehdotus siitä, että tämä pyritäisiin neuvottelemaan kolmikannassa, hakemaan työmarkkinajärjestöjen ja hallituksen välille yhteisymmärrys siitä, kuinka työeläkejärjestelmästä, nimenomaan työeläkejärjestelmästä, saataisiin voimavaroja näiden pienimpien eläkkeiden nostamiseen sillä 100 eurolla. Tätä minä olisin kysynyt, arvoisa puhemies, ministeriltä, että miten on tämän uudistuksen kanssa: ovatko nämä neuvottelut käynnistymässä, ja onko hallitus siihen tarttumassa. Se olisi vielä kuulunut kyseisen esittelevän ministerin toimialaan, tai siis nimenomaan hänen käsiteltäviin asioihinsa. Siihen en saanut nyt tässä yhteydessä vastausta. Saan varmasti, arvoisa puhemies, jossain toisessa yhteydessä.

Toinen asia, joka on myöskin tärkeä huomioida: ikäihmisten osalta — kaikkienkin osalta — ennaltaehkäisevyys on aina parasta ja halvinta terveydenhuoltoa. Hallitusohjelmassa on myöskin säännös siitä, että pyritäisiin tällaisiin kohdennettuihin hyvinvointitarkastuksiin. Siinä voisi sanoa olevan tämmöinen seniorineuvolajärjestelmän idea. Tämä olisi ollut toinen asia, jota olisin mielelläni ministeriltä kysynyt, että onko hallitus käynnistämässä tämmöistä seniorineuvolajärjestelmää. Aivan kuin oli aikanaan toisen maailmansodan jälkeen, kun meillä suuret ikäluokat syntyivät, oli paljon, paljon lapsia, valtava innovaatio, hieno innovaatio Suomessa, neuvolajärjestelmä, joka on maailman kehittyneimpiä pienten lasten ennaltaehkäiseviä hoitopalvelujärjestelyjä — ja ei ainoastaan hoitopalvelu vaan neuvontapalvelu — ja se on ollut upea saavutus, niin ideana on, että nyt kun nämä suuret ikäluokat ovat eläkkeellä, olisi ehkä järkevää juuri tässä vaiheessa miettiä sitä, että olisi säännönmukainen hyvinvointitarkastus, terveystarkastus, joka tehtäisiin vaikka viiden vuoden välein säännönmukaisesti. Ihmisen ei tarvitse olla sairas, vaan hän käy fysioterapeutin luona, terveydenhoitajan luona, saa neuvontapalveluja siitä, neuvontaa siitä, tarkastuksen omasta terveydentilastaan ja ohjeistusta elämänhallintaan liittyen. Nämä ovat niitä isoja asioita, jotka tässä olisi voinut tuoda esille, ja olisin toivonut tähänkin vielä ministerin vastausta. — Kiitokset tästä.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till social- och hälsovårdsutskottet, som grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till.